

Smysl - spění k němu

Patočka právě této obrácené perspektivě dost dobře nerozuměl, neboť mluví (Kacíř. eseje, 3. studie o smyslu dějin, Praha 2007, str. 68) např. o „výzvě a šanci člověka v jeho vzmachu za smyslem“: smysl není cílem, jehož má být (n+ějakým „vzmachem“) dosaženo, nýbrž normou toho či onoho dosahování, vůbec každého podnikání, každé aktivity. Ve všelikém lidském podnikání není cílem jakési dosažení smyslu, nýbrž uskutečňování a prosazování aspoň částečného smyslu naplňováním „výzev“ a uskutečňováním toho, k čemu nás tyto výzvy nepředemně vyzývají (takže je „nemáme k dispozici“, ale směřujeme k jejich porozumění, nikoli uchopení ani k tomu, abychom se těch výzev nějak zmocnili ještě dříve, než se jimi začneme řídit a spravovat). Patočka sice ví, že nejde „o odkrytí smyslu, který nemůže být nikdy vyložen jako věc, nemůže být ovládnut, ohraničen, pozitivně zachycen a zvládnut“, a jde dokonce tak daleko, že „je člověk hotov rezignovat na bezprostřední danost smyslu a osvojovat si smysl jako cestu“ (obé dtto, 69), ale přece jen zůstává o toho termínu „osvojování“. My v tom cítíme – snad právem – stále ještě pokus o zachycení a uchopení, nikoli o přijetí a akceptaci, jehož výsledkem je korigování všeho „vlastního“ (i přivlastněného) ve smyslu toho, co je „tím pravým“.

(Písek, 130403-3.)